נבואה 1:

הִנֵּה יָמִים בָּאִים, נְאֻם ה' אלוקים, וְהִשְׁלַחְתִּי רָעָב, בָּאָרֶץ: **לֹא רָעָב לַלֶּחֶם, וְלֹא צָמָא לַמַּיִם כִּי אִם לִשְׁמֹעַ, אֵת דִּבְרֵי ה'**. וְנָעוּ מַיִם עַד יָם, וּמִצָּפוֹן וְעַד-מִזְרָח; יְשׁוֹטְטוּ לְבַקֵּשׁ אֶת דְּבַר ה', וְלֹא יִמְצָאוּ. בַּיּוֹם הַהוּא תִּתְעַלַּפְנָה הַבְּתוּלֹת הַיָּפוֹת, וְהַבַּחוּרִים בַּצָּמָא. הַנִּשְׁבָּעִים, בְּאַשְׁמַת שֹׁמְרוֹן, וְאָמְרוּ חֵי אֱלֹקֶיךָ דָּן, וְחֵי דֶּרֶךְ בְּאֵר שָׁבַע; וְנָפְלוּ, וְלֹא יָקוּמוּ עוֹד".

(עמוס ח, יא–יד)

נבואה 2:

"לָכֵן אֱמֹר לְבֵית-יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר ה' אלוקים לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי עֹשֶׂה בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי אִם-לְשֵׁם-קָדְשִׁי אֲשֶׁר חִלַּלְתֶּם בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר-בָּאתֶם שָׁם: וְקִדַּשְׁתִּי אֶת-שְׁמִי הַגָּדוֹל הַמְחֻלָּל בַּגּוֹיִם אֲשֶׁר חִלַּלְתֶּם בְּתוֹכָם וְיָדְעוּ הַגּוֹיִם כִּי-אֲנִי ה' נְאֻם ה' אלוקים בְּהִקָּדְשִׁי בָכֶם לְעֵינֵיהֶם: וְלָקַחְתִּי אֶתְכֶם מִן-הַגּוֹיִם וְקִבַּצְתִּי אֶתְכֶם מִכָּל-הָאֲרָצוֹת וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל-אַדְמַתְכֶם: וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים וּטְהַרְתֶּם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וּמִכָּל-גִּלּוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם: **וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חָדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וַהֲסִרֹתִי אֶת-לֵב הָאֶבֶן מִבְּשַׂרְכֶם וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב בָּשָׂר: וְאֶת-רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְעָשִׂיתִי אֵת אֲשֶׁר-בְּחֻקַּי תֵּלֵכוּ וּמִשְׁפָּטַי תִּשְׁמְרוּ וַעֲשִׂיתֶם**: וישַׁבְתֶּם בָּאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבֹתֵיכֶם וִהְיִיתֶם לִי לְעָם וְאָנֹכִי אֶהְיֶה לָכֶם לֵאלֹקִים: וְהוֹשַׁעְתִּי אֶתְכֶם מִכֹּל טֻמְאוֹתֵיכֶם וְקָרָאתִי אֶל-הַדָּגָן וְהִרְבֵּיתִי אֹתוֹ וְלֹא-אֶתֵּן עֲלֵיכֶם רָעָב: וְהִרְבֵּיתִי אֶת-פְּרִי הָעֵץ וּתְנוּבַת הַשָּׂדֶה לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא תִקְחוּ עוֹד חֶרְפַּת רָעָב בַּגּוֹיִם: וּזְכַרְתֶּם אֶת-דַּרְכֵיכֶם הָרָעִים וּמַעַלְלֵיכֶם אֲשֶׁר לֹא-טוֹבִים וּנְקֹטֹתֶם בִּפְנֵיכֶם עַל עֲוֹנֹתֵיכֶם וְעַל תּוֹעֲבוֹתֵיכֶם: לֹא לְמַעַנְכֶם אֲנִי-עֹשֶׂה נְאֻם ה' אלוקים יְוָדַע לָכֶם בּוֹשׁוּ וְהִכָּלְמוּ מִדַּרְכֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל"

יחזקאל לו, כב–לב)

נבואה 3:

"הָיְתָה עָלַי יַד־ה' וַיּוֹצִאֵנִי בְרוּחַ ה' וַיְנִיחֵנִי בְּתוֹךְ הַבִּקְעָה וְהִיא מְלֵאָה עֲצָמוֹת: וְהֶעֱבִירַנִי עֲלֵיהֶם סָבִיב סָבִיב וְהִנֵּה רַבּוֹת מְאֹד עַל־פְּנֵי הַבִּקְעָה **וְהִנֵּה יְבֵשׁוֹת מְאֹד**: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם הֲתִחְיֶינָה הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וָאֹמַר ה' אלוקים אַתָּה יָדָעְתָּ: וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא עַל־הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם **הָעֲצָמוֹת הַיְבֵשׁוֹת** שִׁמְעוּ דְּבַר־ה': כֹּה אָמַר ה' אלקים לָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה הִנֵּה אֲנִי **מֵבִיא בָכֶם רוּחַ וִחְיִיתֶם**: וְנָתַתִּי עֲלֵיכֶם גִּידִים וְהַעֲלֵתִי עֲלֵיכֶם בָּשָׂר וְקָרַמְתִּי עֲלֵיכֶם עוֹר וְנָתַתִּי בָכֶם רוּחַ וִחְיִיתֶם וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי ה': וְנִבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר צֻוֵּיתִי וַיְהִי־קוֹל כְּהִנָּבְאִי וְהִנֵּה־רַעַשׁ וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֶצֶם אֶל־עַצְמוֹ: וְרָאִיתִי וְהִנֵּה־עֲלֵיהֶם גִּדִים וּבָשָׂר עָלָה וַיִּקְרַם עֲלֵיהֶם עוֹר מִלְמָעְלָה **וְרוּחַ אֵין בָּהֶם**: וַיֹּאמֶר אֵלַי הִנָּבֵא אֶל־הָרוּחַ הִנָּבֵא בֶּן־אָדָם וְאָמַרְתָּ אֶל־הָרוּחַ כֹּה־אָמַר ה' אלוקים **מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בֹּאִי הָרוּחַ וּפְחִי בַּהֲרוּגִים הָאֵלֶּה וְיִחְיוּ**: וְהִנַּבֵּאתִי כַּאֲשֶׁר צִוָּנִי **וַתָּבוֹא בָהֶם הָרוּחַ וַיִּחְיוּ** וַיַּעַמְדוּ עַל־רַגְלֵיהֶם חַיִל גָּדוֹל מְאֹד־מְאֹד: וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם הָעֲצָמוֹת הָאֵלֶּה כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל הֵמָּה הִנֵּה אֹמְרִים **יָבְשׁוּ עַצְמוֹתֵינוּ** וְאָבְדָה תִקְוָתֵנוּ נִגְזַרְנוּ לָנוּ: לָכֵן הִנָּבֵא וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה־אָמַר ה' אלוקים הִנֵּה אֲנִי פֹּתֵחַ אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶם וְהַעֲלֵיתִי אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי וְהֵבֵאתִי אֶתְכֶם אֶל־אַדְמַת יִשְׂרָאֵל: וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי ה' בְּפִתְחִי אֶת־קִבְרוֹתֵיכֶם וּבְהַעֲלוֹתִי אֶתְכֶם מִקִּבְרוֹתֵיכֶם עַמִּי: **וְנָתַתִּי רוּחִי בָכֶם וִחְיִיתֶם** וְהִנַּחְתִּי אֶתְכֶם עַל־אַדְמַתְכֶם **וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי ה'** דִּבַּרְתִּי וְעָשִׂיתִי נְאֻם־ה'"

(יחזקאל לז, א–יד)

נבואה 4:

הִנֵּה יָמִים בָּאִים נְאֻם־ה' וְכָרַתִּי אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת בֵּית יְהוּדָה **בְּרִית חֲדָשָׁה**: לֹא כַבְּרִית אֲשֶׁר כָּרַתִּי אֶת אֲבוֹתָם בְּיוֹם הֶחֱזִיקִי בְיָדָם לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲשֶׁר־הֵמָּה הֵפֵרוּ אֶת בְּרִיתִי וְאָנֹכִי בָּעַלְתִּי בָם נְאֻם־ה': כִּי זֹאת הַבְּרִית אֲשֶׁר אִכְרֹת אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל אַחֲרֵי הַיָּמִים הָהֵם נְאֻם־ה' **נָתַתִּי אֶת־תּוֹרָתִי בְּקִרְבָּם וְעַל לִבָּם אֶכְתְּבֶנָּה** וְהָיִיתִי לָהֶם לֵאלֹקִים וְהֵמָּה יִהְיוּ־לִי לְעָם: **וְלֹא יְלַמְּדוּ עוֹד אִישׁ אֶת רֵעֵהוּ וְאִישׁ אֶת אָחִיו לֵאמֹר דְּעוּ אֶת־ה' כִּי כוּלָּם יֵדְעוּ אוֹתִי לְמִקְטַנָּם וְעַד־גְּדוֹלָם נְאֻם־ה'** כִּי אֶסְלַח לַעֲוֹנָם וּלְחַטָּאתָם לֹא אֶזְכָּר־עוֹד"

(ירמיהו לא, ל–לג)

נספח 3 – לחיות בצל גללי החמור

קשה, קשה מאוד, קטסטרופה, מפולת לאומית, התמוטטות רוחנית, צעידה לעבר פי תהום, מכירה כללית..." – ביטויים אלו ואחרים כדוגמתם לקוחים מהלקסיקון של רבים מתושבי מדינת ישראל לנוכח ההתפתחויות המדיניות הביטחוניות והרוחניות האחרונות. הם מבטאים אכזבה קשה מהמצב שאליו נקלעה המדינה במישורים רבים: א. סכנת עתידיות בתחום הביטחוני ב. השפלת הכבוד הלאומי עד כדי רמיסתו. ג. התדרדרות מוסרית.
ד. ניתוק מוחלט מערכי היהדות.

הייאוש והאכזבה קבעו להם משכן קבוע אצל אזרחים רבים המתהלכים בפנים נפולות. השאלה "מה יהיה?" הנשמעת מפי רבים מצביעה על פחד וחשש, על תחושת חוסר אונים מול מכות הגורל האכזר. ומכאן קצרה הדרך לתהייה על קיומה של המדינה, לפקפוק בערכה, להצבת סימני שאלה על תהליך הגאולה...

גם אני מצורף לשורת השואלים "מה יהיה?" ואינני יכול לתרום אפילו קמצוץ תשובה, אבל אינני מיואש. המיואשים והמפקפקים בגאולה טועים בהבנת תהליך הגאולה: טעה מי שחשב שנלקק דבש בגאולה הנוכחית. טעה מי שחשב שנשוב לארץ ישראל על שטיח אדום. טעה מי שחשב שמשברים פנימיים לא יהיו מנת חלקנו. טעה מי שחשב שמפתחות ירושלים וחברון יימסרו לידינו על מגש של כסף. טעה מי שחשב שהגאולה תתנהל כתהליך רציף ללא נסיגות. טעה מי שחשב שגאולה פירושה גן עדן. גם גאולת מצרים, שזכתה לליווי אלוקי צמוד – יד חזקה וזרוע נטויה – הייתה רצופת משברים קשים וכואבים. המשברים הרוחניים והלאומיים הנוכחיים אינם מעידים שאיננו נמצאים בתוככי תהליך של גאולה.

את תהליך הגאולה מכנים חז"ל בכינוי "חבלי משיח". חבלי לידה הם כאבים המלווים את התפתחותו של העובר ואת לידתו. כל הופעת חיים חדשים מלווה בצער וכאב – "בעצב תלדי בנים".

כך גם גאולת ישראל: אחרי אלפי שנות תרדמה בגלות, העם היהודי מתעורר לחיים חדשים. התהליך ממושך וכרוך בסבל. העובר במעי אמו בועט לכל עבר, זז, מתהפך, מתיישב בתנוחה שאינה נוחה לאימו. כך גם עם ישראל הנולד מחדש – בועט, זז, מתהפך...

יש מחכמי ישראל שחששו מאימת חבלי המשיח וביקשו למלט את נפשם. במסכת סנהדרין)דף צח, ב(, לאחר תיאורם של חבלי המשיח מובאים דברי עולא ורבה: "אמר עולא: ייתי ולא אחמיניה" יבוא המשיח, ובלבד שלא אראה אותו(. וכן אמר רבה: ייתי ולא אחמיניה". חכמים אלו ביקשו להבליט בסגנון חריף את חששם הכבד מפני מאורעות "חבלי משיח". על הגאולה אי אפשר לוותר – "ייתי")יבוא המשיח!(, אבל "לא אחמיניה" – אני מעדיף לחיות מחוץ למעגל ההיסטוריה כדי שלא אתבקש להתמודד עם התופעות המשיחיות הקשות.

אבל כנגדם התייצב רב יוסף)סנהדרין, שם(והצהיר: "ייתי ואזכי דאיתיב בטולא דכופיתא דחמריה")=יבוא המשיח ואפילו אם אידרש לשם כך לשבת בצל גללים של חמורו של משיח(. חמור, גללים, צל שלושה הסתרים זה לפנים מזה)או משבר בחזקת 3(. **חמור** – ביטוי לחומרנות. **גללים** – ביטוי לסירחונות רוחניים. **צל** – חושך ועלטה. ידע רב יוסף שהגאולה תתנהל בדרך חומרנית, ושתווצרנה תופעות רוחניות ומוסריות מסריחות ומקולקלות ביותר, שתנדופנה ריח רע לכל עבר. אך, למרות זאת, הוא לא נבהל אלא הביע את נכונותו לעמוד בצילן של כל התופעות הללו ובלבד שיזכה לראות את המשיח, כלומר, לחיות בדור של גאולה.

היום, לא ניתנה לנו האפשרות לבחור בדרכם של עולא או רבה. דרכו של רב יוסף נכפתה עלינו: **החמור של הגאולה כבד צועד במשעולים צרים ומטיל את גלליו בכל מקום**. לא יועיל להכריז "ייתי ולא אחמיניה", כיוון שהוא כבר בא והוא נראה בכל מקום, לחיוב ולשלילה.

אומנם יש הטומנים ראשם בחול וטוענים שאינם רואים. אחדים טוענים שאינם רואים חמור אלא רק גללים – הם מתכחשים לתהליך הגאולה ההולך ונרקם לעיננו. אחדים מזהים את החמור אבל מסרבים לראות את הגללים)אלו הם שבויי תהליך השלום, הוזי המזרח התיכון החדש(. על אלו כמו על אלו ניתן לקרוא את הכתוב: "מי עיוור כי אם עבדי".

ההשגחה האלוקית הפכה אותנו בעל כורחנו לתלמידי רב יוסף ששש לקראת הגאולה למרות הצל של גללי החמור. תכונה זו היא אשר אפיינה את הציבור שלנו מאז ראשית צמיחת גאולתנו. וגם בימים אלו נמשיך לשמוח בגאולה. בחסדי ה' עלינו, זכינו להקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, זכינו לקיבוץ גלויות, זכינו לפרוק עול הגויים מעל צווארנו. עדיין ארוכה הדרך עד לסיומו של התהליך עצמאות מלאה, קיבוץ כל נידחי ישראל, התנחלותם של ערכי תורה ומצוות בכל לבבות העם היהודי, בניין בית המקדש – ועדיין נדרוך על גללים לרוב, אבל כתלמיד רב יוסף לא נירתע אחור. נכריז בקול גדול: יבוא המשיח, ואפילו אם אדרש לשבת בצל הגללים של חמורו.

הרב אלישע אבינר, אתר כיפה(